

Sel kommune

Rullering av Fylkesdelplan Rondane-Scenariearbeid

Høvringen og Mysuset er to viktige innfallsporner til Rondane. Opprinnelig var disse områdene setergrunder, som over tid har utviklet seg til et område for hytter og reiselivsbedrifter. Særlig på Høvringen har det fra mange år tilbake vært betydelig reiseliv.

Nasjonalparken og randsonene har og har hatt stor økonomisk og kulturell betydning og verdi. Rondane med randsoner (seterliv, høsting av naturen, reiselivsnæring etc) med historiske-, kulturelle-, økonomiske- og opplevelsesmessige verdier, er viktige for lokal identitet. Det er mye lokal kunnskap om natur, kultur og historie. Lokalt reiseliv er basert på tradisjonelt friluftsliv med forsiktig tilrettelegging og lite infrastruktur utviklet av og for reiselivet.

Reiselivsbedriftene, som i hovedsak er familiebedrifter, driver i dag i stor grad etter samme modell som for 30-40 år tilbake. Det er få eksempler på at ekstern kapital har kommet inn. Ingen nye reiselivsbedrifter er etablert på lang tid, og eksisterende bedrifter i hovedsak kjennetegnet av vedlikehold og forsiktig modernisering, lite/ingen økning i kapasitet.

Utviklinga de siste tiårene har i hovedsak vært knyttet til hyttebygging, men stort sett ved bygging av enkelthytter i hytteeiers egen regi. Det er lite omfang på utbygginger i felt i regi av grunneier og/eller entreprenør. Det er heller ingen leilighetsprosjekter i omr.

I det aktuelle området (Dovre-grense til Nord-fron grense) er det ca 1260 hytter, i tillegg kommer setrene. I forhold til de areal som ligger i kommunedelplan og godkjente reguleringsplaner antas det å være ca 350 ubebygde tomter i området.

Det er ingen uenighet om at villrein har et vernebehov. Samtidig ser en at arealkrevende virksomheter i form av hyttefelt, reiselivsbedrifter, turistløype og lignende er en viktig forutsetning for lokal næringsutvikling i mange kommuner.

Endelig plan må vise at bruk/vern-perspektivet er ivarettatt ved at partene har "gitt og tatt" ved at utviklingsperspektivet er godt synlig samtidig som utbygging og tilrettelegging ivaretar verneformålet.

Grenser for kjerneområde for villrein

Arbeidsgruppa diskuterte det villreinfaglige grunnlagsmaterialet for fylkesdelplan for Sønkleppen og Rondane. Spesifikt diskuterte gruppa området markert som villreinens leveområde. Det er lite forståelse lokalt for at denne grensen endres. Det er enighet om at grensen i dagens fylkesdelplan Rondane må legges til grunn, også i revidert plan. Dette gir forutsigbarhet. Grensa må følge regulerte områder.

Viktig at sommer- og vinterområder for reinen beskrives og vises på kart. Dette vil klargjøre bruken i tid og rom. Utvikling i randsona gjør det mulig å balansere bruk og vern når alle er med på laget.

Vedlagt følger kart (*vedlegg 1*) med inntegnede forslag til grenser for kjerneområde for villrein.

Sel kommune

Verdigrunnlag - Viktige verdier som grunnlag for scenarierbeidet

| Rekreasjon for mennesker | Ta vare på naturen i fjellet | Inntektsmuligheter | Økt kunnskap |
|--|---|--|---|
| <p>Tilgang til naturen med forsiktig tilrettelegging.</p> <p>Bruke naturen på naturens premisser og den naturlige utvikling over et svært langt tidsperspektiv.</p> <p>Høgfjellet med randsonene gir stillhet, pusterom, evighet, langt perspektiv, opplevelse som er annerledes enn hverdagslivet, påfyll av energi både for tilreisende og lokalbefolkning. Respekt for at vi opplever og bruker naturen på forskjellige måter. Kanalisert ferdsel på merka stier og løyper uten å forstyrre rein.</p> <p>Utnytte handlingsrommet.</p> <p>Bevare særpreget i nærområdene, f.eks Høvringen:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Byggeskikk, estetikk○ Tradisjon, levende miljø○ Kulturlandskap, beholde åpenheten | <p>Fungerende økosystem med en frisk levedyktig villreinstamme på samme nivå som i dag.</p> <p>Føre var prinsipp</p> <ul style="list-style-type: none">○ Sikre reinens nord-sør vandring, beholde en sammenhengende stamme○ Reinens sykliske bruk av områder gir muligheter for aktiviteter i perioder der reinen ikke er i området. <p>Ta vare på nasjonalparken.</p> | <p>Reiseliv</p> <p>Fritidsboliger</p> <p>Jakt (Rettigheter)</p> <p>Annen næringsvirksomhet</p> <ul style="list-style-type: none">○ Bevare lokalt eierskap○ Ta vare på de kundene vi har○ Muligheter for fornying○ God nok infrastruktur○ Fredning for bruk○ Utnytte handlingsrommet | <p>Kunnskap gir verdiøkning av naturopplevelser og senket konfliktnivå.</p> <p>Informasjon til brukerne, turistene, lokalbefolkningen.</p> <p>Økt kunnskapsnivå gjennom fortsatt forskning.</p> |

Sel kommune

Scenariebeskrivelse 2030, Generell del

| 0-scenariet Sett at fylkesdelplanen fra 2010 legger ei "osteklokke" over Rondane, og legger opp til en svært restriktiv linje overfor all utvikling i området. Målet med dette er å ta vare på villrein. Beskrivelse av situasjonen i 2030: | Forsiktig utvikling Sett at fylkesdelplanen fra 2010 gir rom for en forsiktig utvikling av bygging, ferdsel og aktiviteter. Planen skiller klart mellom randsonen og vernede områder, med betydelig større handlingsrom i randsonen. Beskrivelse av situasjonen i 2030: | Sterk utvikling Sett at fylkesdelplanen fra 2010 gir rom for en sterk utvikling av bygging, ferdsel og aktiviteter, Vernebestemmelsene for nasjonalparken ligger fast. Beskrivelse av situasjonen i 2030: |
|---|---|---|
| Rekreasjon for mennesker Løypenetten har brutt sammen pga mindre engasjement og svakere økonomi hos reiselivsbedriftene. Dette betyr dårligere kanalisering og økning i spredt ferdsel, som igjen er til skade for villrein. Turisten søker i gjennomsnitt lavere utfordringer enn før, men er mer sprikende i forhold til hvordan de ønsker å oppleve naturen, dvs. noen flere søker ekstremopplevelser. Turistbedrifter har stagnert eller er blitt lagt ned. Vertskapets rolle som guider og veiledere til Rondane er svekket. Turismen i randsona er redusert. Det er blitt mindre ferdsel i randsonen og mer DNT-turisme inn i fjellet. Pga stagnasjon i reiseliv har stedutvikling av Høvringen og Mysuset stoppet opp. Det er et preg av forfall og spøkelsesby, som igjen reduserer interessen for hyttene. Prisene i de mest attraktive områdene har gått opp pga begrenset utbud og nybygging. | Rekreasjon for mennesker Det er frihet til å kunne gå fritt i nasjonalparken. Gjengroingen har fortsatt, slik at stier og løyper blir ryddet. Det blir satt ut beitedyr om sommeren for å holde vegetasjonen nede. Dette kan ha positiv virkning også for villreinen. Det har blitt lagt til rette flere løyper og stier i randsonen. Det er attraktivt å gå i kulturlandskapet. Løypene/stiene er populære og blir mye brukt, spesielt når været ikke er godt. Eldre og uføre får transport til Rondvassbu. Biltransport skremmer ikke villreinen i like stor grad som mennesker. Det er god merking og flere guidede turer til for eksempel Formokampen og andre utsiktspunkter som gir fin utsikt inn i Rondane. | Rekreasjon for mennesker Etterkrigsgenerasjonen er blitt pensjonister; de utgjør en stor gruppe spreke folk med mye penger. Turismen er tilrettelagt for voksne mennesker (helse/sport). Det er vesentlig mindre tilreisende ungdom, men lokal ungdom er fortsatt sterkt knyttet til fjellet. Folk søker tilrettelagte aktiviteter / organiserte gruppeturer. Få går på tur på egenhånd. Nasjonalparken har enda høyere status enn i dag, mennesket ønsker å oppleve ro og fred her. Høvringen: her er det lysløype, sykkelløyper og godt skiløypenet. Formokampen utnyttes som turistmål og er et problematisk område. Flere åpne varrestuer og spennende steder der turisten må "grave seg inn". Dørålhytta mellom Høvringen og Dørålseter er åpnet. Andre: Putten, Smuksjøen, Peer Gynt og Dovrehytta. |

| 0-scenariet Sett at fylkesdelplanen fra 2010 legger ei "osteklokke" over Rondane, og legger opp til en svært restriktiv linje overfor all utvikling i området. Målet med dette er å ta vare på villrein. Beskrivelse av situasjonen i 2030: | Forsiktig utvikling Sett at fylkesdelplanen fra 2010 gir rom for en forsiktig utvikling av bygging, ferdsel og aktiviteter. Planen skiller klart mellom randsonen og vernede områder, med betydelig større handlingsrom i randsonen. Beskrivelse av situasjonen i 2030: | Sterk utvikling Sett at fylkesdelplanen fra 2010 gir rom for en sterk utvikling av bygging, ferdsel og aktiviteter, Vernebestemmelsene for nasjonalparken ligger fast. Beskrivelse av situasjonen i 2030: |
|---|---|---|
| <p>Ta vare på naturen i fjellet</p> <p>Villreinforvaltningen er blitt vanskeligere pga mindre satsing, f. eks. midler til kunnskapsspredning. Vi er allerede på etterskudd med forskning og kunnskapsoppbygging, midler til folkeopplysning kan bli redusert "under osteklokka".</p> <p>Inntektsmuligheter</p> <p>Reiseliv: Lite attraktivt å kjøpe/overta bedriftene Flere familieeide bedrifter er nedlagt pga manglende interesse ved generasjonsskifte.</p> <p>Økning i kjøpekraft og mer fritid har skapt etterspørsel etter helserelatert turisme og lekpregede aktiviteter. Sel taper i konkurransen om dette markedet.</p> <p>Hyttebygging er redusert, det er mindre attraktivt å omsette tomter. Forfallet på Høvringen og Mysusetter reduserer interessen for hyttene. Prisene har gått opp pga begrenset utbud og nybygging.</p> <p>Økonomiske konsekvenser for SEL: redusert varehandel og service. Næringsutviklingen kan finne andre veier, men reduksjonen i folketallet (som også var stor for 20 år siden) har bare skutt fart.</p> | <p>Ta vare på naturen i fjellet</p> <p>Det er stor enighet om å ta vare på villreinen. At det finnes en levedyktig villreinstamme er et pluss i markedsføringen.</p> <p>Det er skaffet mer pålitelig kunnskap om hvor reinen er til ulike årstider. Ut fra dette er det utviklet sesongaktiviteter i områder der det ikke er villrein. Ferdsel er kanalisert, løyper og stier blir justert i hht villreinens levemønster.</p> <p>Det er tillatt med aktiviteter i enkelte områder til enkelte tider, også i leveområdet. Det er tydelige restriksjoner som gir ro i kalvingstiden og kalvingsområdet.</p> <p>Inntektsmuligheter</p> <p>Den forsiktige utviklingen har skapt eller forsterket muligheter for inntekter.</p> <p>Guidet jakt er blitt vanligere.</p> <p>Guidede turer har økt, for eksempel på ferdselen Spranget-Rondvassbu. Turistene har en forventning om en opplevelse som de gjerne betaler for.</p> | <p>Ta vare på naturen i fjellet</p> <p>Villreinen ser ut til å ha tilpasset seg mennesker og biler bedre.</p> <p>Turisttrafikken er kanalisert og styrt gjennom gode løype-/stinett.</p> <p>Turisttrafikken er meget godt kanalisert og styrt gjennom gode løype-/stinett, ved aktiv informasjon og bruk av ny kunnskap. Villreinsområdet er fortsatt sammenhengende, men det er en løpende dialog og kontakt mellom reiseliv, fjellstyre og statlig forvaltning og kommunen om omfanget av ferdsel ut fra nasjonale mål for villreinen..</p> <p>Inntektsmuligheter</p> <p>Alt som er regulert av hytter i dag er utbygd. Nye reguleringer er utbygd.</p> <p>Flere hytter, bedre infrastruktur, utvidet turistsesong → mer trøkk og mer folk i Rondane. Flere bruker hyttene sine over lengre perioder.</p> <p>Næringa er avhengig av at folk bruker fjellet. Dette er grunnlag for befolkningsutviklinga i bygda/kommunen.</p> <p>Bygdefolket bruker bruksrettene sine til jakt, fiske, beite (ikke PAN-park). Gjengroinga (i seterområdene) er redusert. Kulturhistorien er bevart og videreutviklet.</p> |

| 0-scenariet Sett at fylkesdelplanen fra 2010 legger ei "osteklokke" over Rondane, og legger opp til en svært restriktiv linje overfor all utvikling i området. Målet med dette er å ta vare på villrein. Beskrivelse av situasjonen i 2030: | Forsiktig utvikling Sett at fylkesdelplanen fra 2010 gir rom for en forsiktig utvikling av bygging, ferdsel og aktiviteter. Planen skiller klart mellom randsonen og vernede områder, med betydelig større handlingsrom i randsonen. Beskrivelse av situasjonen i 2030: | Sterk utvikling Sett at fylkesdelplanen fra 2010 gir rom for en sterk utvikling av bygging, ferdsel og aktiviteter, Vernebestemmelsene for nasjonalparken ligger fast. Beskrivelse av situasjonen i 2030: |
|--|--|---|
| <p>Lokalsamfunnets sjølbilde og helsetilstand er svekket. Ringvirkninger av 0 utvikling har påvirket og preger psyken til menneskene. Livskraften og stoltheten over å tilhøre et naturbasert lokalsamfunn er svekket. Identiteten til Sel er endret. Med sterke begrensninger på utvikling har det vært lite å strekke seg etter. Lite entusiasme, kreativitet, løsningsorientering og grunderånd. En tilstand av passivitet og stagnasjon har festet seg. Dette har vært smittsomt i lokalsamfunnet, og har forsterket fraflyttingen, spesielt av unge mennesker.</p> <p>Økt kunnskap</p> <p>Kunnskapsnivået og naturinteressen er redusert. Enda færre fotturister (enn i 2009) vet faktisk ikke at det finnes villrein i Rondane.</p> | <p>Informasjon og kunnskapsspredning har gitt nye inntektsmuligheter.</p> <p>Det har skjedd en viss utbygging av private hytter. De bruker lokale håndverkere, materialer og varer fra lokale leverandører.</p> <p>Det har skjedd en kvalitetsmessig utvikling av eksisterende næringsbedrifter.</p> <p>Økt kunnskap</p> <p>Kunnskap om villreinen har økt. Kunnskap og inntekter henger sammen. Økt kunnskap gir økt aktivitet og sysselsetting, tilrettelegging og inntekter.</p> <p>"Rondane-akademiet" er opprettet. Det er et Informasjons- og kunnskapssenter om villreinen, geologi, kulturminner, mv.</p> <p>Organisering av informasjon og kunnskapsformidling er fornyet og nye virkemidler er tatt i bruk.</p> | <p>Det enkle, naturbaserte reiselivet er lett å markedsføre. Sportslige, helsebringende aktiviteter for mennesker på et økende marked, sommer og vinter.</p> <p>Arrangementer for turister og lokale i randsona; f.eks. konkurranser/renn, rundturer (i/rundt parken). Geoturisme og guiding har blitt vanlig.</p> <p>Økt kunnskap</p> <p>Resultater av villreinforskningen har fått betydning for utviklingen. Kunnskapen fra bl.a. GPS-prosjekter og lignende har betydning for en løsningsorientert "bruksbegrensning" (f.eks. Spranget-Rondvassbu).</p> <p>Det er nå vanlig med daglig "villrein-info" på skjerm hos utfartsstedene/turisthyttene, på linje med dagens vær- og løype-info. → Turer kan planlegges utenom reinens oppholdssted.</p> <p>Det er en bedre og mer helhetlig forståelse av mulige effekter av ulike tiltak, og dette blir diskutert i bredere miljøer/fora enn på 2000-tallet.</p> <p>Hver gjest har vær- og løypeinfo på mobil, noe som har gitt færre leteaksjoner. Informasjon om kultur, natur, historie o.s.v. formidles elektronisk til bærbare tekniske hjelpemidler.</p> <p>Flere vet mer.</p> <p>Kunnskapsbasen om arealene er større og tilgjengeligheten til kunnskapen er god.</p> |

Sel kommune

Scenarier 2030, Konkret del

I den konkrete delen er det tatt utgangspunkt i forsiktig og sterk utvikling for det aktuelle området i Sel kommune. Utgangspunktet for scenariebeskrivelsene er en fortsatt økonomisk vekst i Norge og etterspørsel etter fritidsboliger og høyere standard. Nummerhenvisning (n) viser til lokaliteter avmerket på kart (*Vedlegg 2*).

Forsiktig utvikling

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|---|--|----------------------------------|
| Ca 100-150 nye hytter i Mysusetter-omr er tilkoblet offentlig vann- og avløpsledning | Medfører betryggende ordning for vann- og avløp. Mindre forurensing av grunnen og gir mer helsemessig betryggende forhold. Flere vil bruke hyttene sine oftere, noe som er positivt for kommuneøkonomien. Vil kunne medføre mer ferdsel i villreinområder. | |
| Ca 100-150 nye hytter i Høvringen-området er tilknyttet det lokale kloaknettet. Flere mindre fellesanlegg for vannforsyning | | |
| Ca 20-30 nye hytter tilkoblet avløpsnettet på Raphamn, i tillegg til mindre fellesanlegg for vannforsyning | | |

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|---|--|--|
| Utvikling av bioenergi med bruk av trevirke fra rydding i kulturlandskap og langs veier/stier. | Positivt for kulturlandskap og beite. | |
| Ca 70 nye hytter er etablert i Høvringen-området. (1) Ca 50 nye hytter er etablert i Mysuseter-området. (2) Ca 30 nye hytter er etablert i Raphamn-området. (3) Ca 10 nye hytter er etablert i Kampen-området. (4) | Styrker driftsgrunnlaget for grunneiere. Antallet vil i gjennomsnitt si ca 8 hytter i året. Flere brukere av fjellet, noe som kan medføre økt ferdsel inn i leveområdet for villrein. Positivt for bygge og handelsnæringen. Raphamn har et annet nærområde enn øvrige hyttefelt. Området har ikke samme konflikt i forhold til villrein. | Tilrettelegging skjer i form av fortetting og utnyttning av foreliggende infrastruktur. Konsentrere ny bebyggelse i sentrale strøk, unngå sårbare områder nærmest nasjonalpark. Viktig med sti og løyper ut fra hytteområdene for å hindre ferdsel inn i leveområdet for villrein. |
| Ulvangsvegen, og deler av Furusjøvegen er brøytet (Mysuseter) Flere mindre veger i Høvringen-området blir brøytet, deriblant inn i Vardamorkje Brøytes opp til nedre deler av Kampen | Brøyting medfører at hyttene brukes mer vinterstid. Kan virke positivt for kommuneøkonomien, men kan virke negativt i forhold til økt ferdsel. Mindre inntektsgrunnlag for vinterparkering og snøskuter. Enkelte strekninger kan komme i konflikt med etablerte skiløyper. | Finne andre tilfredsstillende løsninger for skiløyper. Skilting ved kryssningspunkt. Ikke tilrettelegge for brøting i områdene nærmest leveområdet. |
| De fleste hytter på Raphamn har sommervei | Ingen virkning i forhold til villrein. | Viktig å samordne felles vegatkomster, så det ikke bygges mange enkelt traseer. Viktig å ta hensyn til landskapet. |

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|---|--|---|
| Endrede driftsformer for noen av de eksisterende reiselivsbedriftene på Høvringen, Mysuset og Raphamn. Eksisterende bedrifter videreutvikler seg noe. På Høvringen er det etablert ca 100 nye senger. | Vil kunne gi positive økonomiske konsekvenser. Vil kunne medføre vekst og nye arbeidsplasser. Kan medføre mer ferdsel i konfliktfylte områder med tanke på villrein. | Legge til rette for reiselivsprodukter og aktiviteter i tilknytning til bedriftene. Begrense åpningstid på selvbetjent hytte på Rondvassbu (DNT-sak) Flytte sti inn til Rondvassbu (DNT-sak) (5) |
| Etablert et nasjonalparksenter med informasjons- og servicetilbud i Mysuset sentrum, rettet mot besøkende i nasjonalparken | Kan føre til økt sysselsetting. Området kan bli mer attraktivt for turister. | Samarbeid mellom reiselivsbedrifter og det offentlige i forhold til naturveiledning |
| Videreutvikling av sti- og løypenett | Et godt løypenett i ytre områder hindrer ferdsel inn i villreinområder | Kanaliserer ferdselen til ytre områder, eks Formokampen(6), Anaripiggområdet og Putten (7) Tilrettelegging på attraktive utsiktspunkt (noen er tilfredse med å se Rondane, og trenger ikke å bevege seg inn i fjellheimen) |
| Flere kultur- og naturstier (rundturer) på Høvringen, Mysuset, Raphamn og Kringsetra. (Jf. kultursti på Spranget) | Folk som ferdes har et mål med turen og tilrettelegging i forhold til dette virker kanalisierende. Det gis viktig informasjon om forholdene og kulturminner i området. | God tilrettelegging og skilting er kanalisierende tiltak. Legge betydelig vekt på at slik tilrettelegging skjer i ytre områder. |
| Tilrettelagt med lysløype (barmark og vinterbruk) i Høvringen sentrum | Området kan bli mer attraktivt. Tiltaket bygger opp om at hytta brukes mer. Gir mer fleksibilitet i forhold til bruken av området, uavhengig av årstid og tid på døgnet. Virker kanalisierende i forhold til villrein. | |

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|--|--|---|
| Terrengsykling, ritt/større arrangementer Smuksjøen-Skarseter | Mer sykkeltraining i området, mer sykling innover i fjellet på kjerreveger/gamle stier. Konsekvens for villrein (forstyrrelse av beiting/trekk) er avhenger av løypetrase. | Ikke regulere med "det er forbudt å..." Adskillelse i tid og sted (trasé) Tilrettelegge i områder hvor reinen ikke har tilholdssted sommerstid. |
| Tilrettelegge for sykkelveg i Trolløypa (Høvringen-Lillehammer), samarbeid med Rondablikk? | Sykeltrafikk over Peer Gynt-hytta. (Smuksjøseter-Peer Gynt). Uladalen er en barriere. Området attraktivt for en ny gruppe. Mer trafikk i sårbart område. | Kanalisering i fastlagte traseer. |
| Løyper/stier mellom Raphamn og Mysusetter (8) | Virker kanalisering i forhold til villreinsområder | Knytte forbindelsen opp mot attraktive turmål på Raphamn, Kringseter-området. |
| Skiløyper, også i skogen (Fellesetra-Rondablikk) | Avlaster for bruken lenger innover | |
| Sykelsti rundt Furusjøen (9) | Området blir mer attraktivt. Virker kanalisering i forhold til villreinsområder. | |
| Videreutviklet av stinettet (for sykling) mot Kringsetra | Ikke konflikt med villrein. Virker kanalisering. | |
| Mindre utvikling av alpinanlegget på Mysusetter (10) | Gir stabilitet og et bedre tilbud for hyttefolk og fastboende. Mysusetterområdet blir mer attraktivt og vil tiltrekke seg flere. | Skianlegget i seg selv og gode løyper ut fra området samt varmetue vil virke kanalisering og vil hindre flere å gå inn i villreinområder. |
| Informere turistene om reinens bevegelse der og da | Turistene velger en annen veg for at reinen skal får fred Reinen får bevegelse seg friere. Info kan slå den "helt gale vegen". Er risiko for at de oppsøker reinen. | |

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|--|--|---|
| Naturveiledere ute blant turistene (a'la Jotunheimen), (lokalbefolkning stor ressurs; de kan mye om området) | Positivt med opplysende virksomhet. Turistene får råd om hvor de skal gå for ikke å forstyrre reinen, samt hva de kan oppleve og hvor/hvordan. | Oppdaterte informasjonsspredning på flere språk. |
| Nedlegge P-plassen på Spranget (evt. flytte den) (17) | Flere parkerer på Mysusetter eller Tjønnbakken, folk kommer ikke så langt inn i fjellet. Positivt for villrein. Negativt for turismen. | |
| Ivareta setermiljø på Kringsæter-området (11) | Ikke gjennomkjøringsveg. | |
| Dyrke fram en ny generasjon: Naturbrukslinje på Otta VGS Natur og miljøskole på Høvringen; fokus kan starte her. Tilbud til næringslivet; natur/kultur/opplevelse | Rekrutterer unge med kunnskap og holdninger. Samarbeid gir bred kompetanse. | Legge vekt på verdiene i området. Mulig samarbeidsarena: Den norske fjellskolen Rondheim, Nasjonalparkriket, Sel fjellstyre, DN/SNO, Oppland fylkeskommune/Nord-Gudbrandsdal vgs m.fl. |

Sterk utvikling

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|---|--|---|
| <p>Flere hytter er tilkoblet offentlig vann- og avløpsledning (eller felles vann- og renseanlegg) innenfor alle områdene.</p> <p>Renseanlegget på Høvringen er modernisert og utviklet for å ha kapasitet for å ta i mot fra de fleste hytter i Høvringen-området.</p> | <p>Miljømessig er dette positivt.</p> <p>Bedre standard medfører høyere brukerfrekvens, noe som igjen er positivt for kommuneøkonomien.</p> <p>Oftere brukte hytter kan medføre mer ferdsel i nærområdet, som kan virke negativt på villrein.</p> | |
| <p>Ca 200 nye hytter etablert i Høvringen-området. (1) I tillegg til fortetting er nye områder tatt i bruk (Eks: Fugleskjellmorkje (12)).</p> <p>Ca 150 nye hytter er etablert i Mysusetter-området (2).</p> <p>Ca 90 nye hytter er etablert i Raphamn området (3).</p> <p>Ca 30 nye hytter er etablert i Kampen-området (4).</p> | <p>Positivt for kommuneøkonomien. Større etterspørsel etter varer og tjenester. Bidrar til å opprettholde grunnlaget for aktiviteter og tjenester i lokalsamfunnet.</p> <p>Økt ferdsel kan medføre forstyrrelse av villrein og reduksjon av villreinens beite- og leveområder.</p> | <p>Nye hytteområder må legges i tilknytning til nærområder som ikke oppfordrer til ferdsel inn til sårbare områder.</p> <p>Det bør tilrettelegges med et godt løype og stinett i tilknytning til byggeområder som leder folk til attraktive områder i fremre partier.</p> |

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|---|--|---|
| <p>Nedre deler av Tjønnbakkvegen og hele Furusjøvegen er brøytet.</p> <p>De fleste hyttetomter i Høvringen-området har atkomstveg som er brøytet vinterstid. Atkomst til Smuksjøseter fjellstue er brøytet.</p> <p>Brøytet til alle hytter i Raphamn.</p> | <p>Brukerfrekvensen øker, noe som er positivt for kommuneøkonomien. Hyttene får høyere verdi. Brøyting gir mer sikkerhet i forhold til brann og annen utrykning. Brøytingen øker tilgjengeligheten og mobiliteten. Tur og friareal i hytteområder blir mindre, og nye arealer tas i bruk. Nye skiløyper vil kreve bearbeidelse av urørt mark. Det blir mer kryssing av veger og brøytekanter, noe som vil være av betydning for sikkerheten.</p> | |
| <p>Ytterligere utvikling av eksisterende reiselivsbedrifter (flere senger)</p> | <p>Gir økte inntekter og skaper sysselsetting. Turisttrafikken vil øke, noe som er positivt for bedriftene, men økt trafikk vil medføre økt forstyrrelse på villrein.</p> | <p>Tilrettelegging av aktiviteter i randsonene vil hindre mye trafikk inn i leveområdet.</p> |
| <p>Nye reiselivsbedrifter etableres, bl.a. leilighetsanlegg.</p> | <p>Styrker sentrumsfunksjoner og infrastruktur.</p> | <p>Etablering bør skje nær løyper og stier som kanalisere ferdselen bort fra konfliktfylte områder.</p> |
| <p>Felles bade- og trenings-/velværesenter bygges av næringsaktørene på Høvringen</p> | <p>Samarbeid styrker utviklinga av området. Gir økt kompetanse. Positivt for området og kommunen. Flere vil bevege seg inn i villreinens leveområde.</p> | |
| <p>Sammenhengende veg via Rondablikk og Mysuset via Elgsvika og Vassmillom (13).</p> | <p>Større gjennomgangstrafikk. Positivt for næringsaktørene på Mysuset og Kvamsfjellet. Negativt med større trafikk for natur og hytteområdene imellom.</p> | <p>Etablere tilbud i Vålåsjøområdet. Kanalisere trafikken der økt ferdsel ikke får konsekvenser for villrein.</p> |
| <p>Etablert nye servicebygg og funksjoner i Mysuset sentrum.</p> | <p>Medfører positiv næringsutvikling i sentrum. Et godt tilbud av artikler som blir etterspurt av hyttefolk/turistene vil redusere bilisme mot Otta. Et attraktivt tilbud i sentrumsområdet gjør at mange ikke beveger seg inn i området.</p> | |

| Beskrivelse av tiltak | Konsekvenser | Løsningsforslag/Avbøtende tiltak |
|---|--|---|
| Alpinbakken er videreutviklet (bl.a. lys) (10) | Mysuseter-mrådet blir mer attraktivt med et godt bakketilbud og muligheter for kveldskjøring. Gir muligheter for videreutvikling av sentrumsområdet. Sikrer en sikker drift av alpinbakken | |
| Godt etablert dette med mer organiserte former for aktivitet (pakketilbud jakt & fiske, guidede turer, opplevelsespakker, idrettsarrangement o.l) | Tilrettelagte aktiviteter er attraktivt for mange, og virker kanalisierende. | Legger aktiviteter og turer til lokaliseringer og i perioder som ikke virker forstyrrende på reinen. |
| Gatelys i sentrumsområdene på Mysuseter og Høvringen. | Områdene urbaniseres, og gir større muligheter til å bevege seg til fots langs vegen sommer som vinter og på kveldstid. | Er det en slik utvikling vi ønsker i disse områdene? |
| Lysløype mellom Mysuseter og Raphamn (8) | Området kan bli mer attraktivt. Gir mer fleksibilitet i forhold til bruken av området, uavhengig av årstid og tid på døgnet. Virker kanalisierende i forhold til villrein. | |
| Økt standard og utvidet sengekapasitet på DNT Rondvassbu (14) og Per Gynt hytta (15) | Positivt for fotturister. Medfører økt trafikk i leveområdet for villrein. | Begrense åpningstid på selvbetjent hytte på Rondvassbu (DNT-sak) Flytte sti inn til Rondvassbu (DNT-sak) (5) |
| Skyttelbuss Spranget-Rondvassbu, Mysuseter-Rondvassbu. (16) | Gir muligheten for alle å komme seg inn i Rondane. Turistferdsel til fots/sykkel reduseres i trekkområdet (folk er mer forstyrrende enn kjøretøy). Vil gi mer spredning av turgåere lenger inn i fjellet samt flere topturer som kan virke forstyrrende på villrein. | Dette har også sine negative sider, og er kanskje konfliktskapende på andre områder. |
| Motorisert ferdsel i organiserte former. | Mer forstyrrelse i fjellet for folk og dyr. Tilrettelagt aktiviteten i villreinsfrie områder vil virke begrensende forhold til ferdsel inn i disse områdene. | Motorisert ferdsel skjer innenfor fastsatte traseer og tidspunkt med hensyn til villrein. |
| Økende bruk av fritidsboliger som helårsbolig, evt. boligområde i ytre fjellområder | Styrke bosetting og folketallet i kommunen. Medfører økt ferdsel og aktiviteter i nærområde. Økt transportbehov til offentlig og privat service. | |

Sluttkommentar

En naturlig konsekvens av ytterligere utbygging i fjellområdene, både når det gjelder hytter og reiselivsbedrifter, er at dette vil kunne medføre økt ferdsel. Jo sterkere utviklingen er jo større slitasje vil dette medføre på naturen og press på nasjonalpark og villreinens leveområde. Ved all utvikling i området som impliserer økt ferdsel og forstyrrelser av villrein, vil det være viktig å iverksettes tiltak for å redusere de negative effektene dette vil medføre. Et tiltak som går igjen er tyngre tilrettelegging i randsoneområdene. Tilrettelegging for turer i naturen er et viktig element for reiselivet. Turistene er lette og lede, og trafikken bør derfor kunne kanaliseres til ønskede traseer og områder.

Særlig er Spranget-Rondvassbu et konfliktområde, da denne traseen er et attraktivt turmål for mange. Samtidig har området Høvringen-Spranget hatt en sentral funksjon for villreinens nord-sør trekk i Rondane. I dette området vil det være særdeles viktig med tilrettelegging av alternative turmål, og evt. omlegging av turløyper.

Scenariearbeidet synliggjør at økt fokus på informasjon, veiledning og kunnskap, kan medvirkende faktorer i forhold til å ivareta villreinen. Tilretteleggingstiltak som stier, løyper, sykkelsti, organisert ferdsel m.m. er alle kanaliserende tiltak for å styre ferdselen til områder som ikke er så konfliktfylte.

Det legges til grunn at en revidert fylkesdelplan også ivaretar et utviklingsperspektiv og et helhetlig (lokal)samfunnspektiv. Det er vesentlig at sterkere vektlegging av og åpning for utvikling, samt at bruk/vern av Rondane med randsoner blir konkretisert i planen. Det er viktig her å finne en akseptert balanse mellom lokal verdiskapning og ivaretagelse av villreinstammen.